ఆరోజెప్పుడు?

(ఆంధ్ర జ్యోతి 30-9-83)

ఎదుటి వారికి నష్టం కలిగించని సంఘ విదూరమైన పెళ్ళి నేరమా?

రక్తం పంచుకు పుట్టిన వ్యక్తిని దోచుకుని తన బిడ్డల్ని ఉద్ధరించడము నేరమా?

—జయప్రద

"బిందూ!"

....

"తల్లీ బిందూ!"

మెల్లిగా భారంగా కళ్ళెత్తింది హిమబిందు. ఆ కళ్ళలో కోటి ఆవేదనలు, కళ్ళక్రింద ఏళ్ళ తరబడి అనుభవించిన అశాంతి తాలూకు నల్లటి గుర్తులు.

మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకుంది-హిమబిందు! తన చేతుల్లో పెరిగి, తన గుండెలమీద ఆడి విపరీతమైన జిజ్ఞాసతో తనని ఊపిరిసలపని ప్రశ్నలు వేసి ఆశ్చర్య చకితుణ్ని చేసిన పాతికేళ్ళ బిందు తల్లి ఇప్పుడు డిప్రెషన్ అనే వ్యాధితో అదే ప్రపంచంలో తనని విపరీతమయిన ఆవేదనలో ముంచుతూ మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకుంది.

"బిందూ పళ్ళరసం త్రాగుతావా?"

వద్దన్నట్టు తల అడ్డంగా వూపింది.

అసలు ఏదైనా తినడం, త్రాగడం అనేది చాలా భయంకరమైన విషయంగా అన్పిస్తోందా పిల్లకు.

ప్రశ్నలు వేసి వేసి ఏ జవాబుతోనూ తను తృప్తిపడలేక అలాంటి జీవితంతో రాజీ పడలేక అందరి సమస్యలను తన సమస్యలుగా అందరి మోసాల్ని తన మోసాలుగా భావించి యీ దశకు చేరింది.

అందరి గురించి ఎందుకమ్మా ఆలోచిస్తావు. నీ కొడుకుని ఈ లోకానికి వారసుణ్ని చేయకుండా పెంచుకోరాదా? అంటే విరక్తిగా నవ్వేది.

"ఈ ప్రపంచంలో బ్రతికేది నా కొడుకొక్కడే కాదుగా మామయ్యా" అని.

"అందరి బాధల్ని, అందరి ఆవేదనల్ని, అందరి మోసాల్ని చిన్నారి తల్లీ నీ భుజస్కంధాల మీద ఎందుకు మోస్తావు నువ్వు" నిట్టూర్చాడా వృద్ధుడు.

హిమబిందు నీరసంగా తలెత్తింది.

"ఎవరింటికి మామయ్యా వెళ్ళొస్తున్నావు?" నీరసంగా చూస్తూ అంది.

ఆమెకు తెలుసు తనెవరింటికి వెళ్ళి వస్తున్నదీ. అయినా తెలిసే ఎందుకు అడుగుతున్నట్టు?

ఆశ్చర్యపోతూనే జవాబు చెప్పాడు– "మీ సాయి బాబాయి ఇంటి కెళ్ళి వస్తున్నాను"

ఆమె నవ్వింది. ఆ నవ్వులో కొంత ఆవేదన. మరికొంత విమర్శ—

"పెద్ద మామయ్యా! మరి.... పావని ఇంటికి ఎందుకు రాలేదా రోజు నువ్వు"

"ఎప్పుడమ్మా?"

నిజానికి ఆ ప్రశ్న చచ్చు ప్రశ్న.

పావని ఎవరో తనకు తెలుసు. ఎప్పుడు పావని తనని పిలిచిందో తనకి తెలుసు.

అయినా తన ప్రశ్న ఎందుకు వేశాడు?.... తను. తన చెల్లెలు కూతురు దగ్గర ఆమె వ్యక్తిత్వం ముందు భయపడ్డాడు. ఆ భయం ఆమె వ్యక్తిత్వం పట్ల గౌరవం. తను అలాంటి చచ్చు ప్రశ్న వేసేలా చేసింది. ఆమెకు జవాబు యివ్వడానికి తనకు కొంత వ్యవధి కావాలి మరి.

"అదే మామయ్యా! ఆ పిల్ల రిసెప్షన్‌కి"

"ఆఁ ఆ—" గుర్తుకొచ్చినట్టుగా నటించాడు. ఆ విషయాన్ని అత నెప్పుడు మర్చిపోయాడు గనుక.

ఆ రోజు తన తమ్ముడు కూతురు ఓ సాహసం చేసింది. చాలా పేదవాడ్ని ఈ సాంఘిక పరిధుల దృష్ట్యా అట్టడుగు మనిషి చేయి పట్టుకుని పదడుగులు నడచి జీవితంలో అతని గుండెల్లో మొదటి వ్యక్తిగా అతనితో వెళ్ళిపోయింది.

పరాయివాళ్ళు ఆ పనికి హర్షిస్తే అయిన వాళ్ళు గర్జించారు. తమ కుటుంబ సభ్యుల్లో ఆ అమ్మాయి ప్రీతిగా పిల్చి ఇచ్చిన రిసెప్షన్‌కి వెళ్లిన ఒకే వ్యక్తి హిమబిందు.

ఆమె వెళుతూ వెళుతూ తన స్నేహితుడైన తనతో అంది. "పెద్ద మామయ్యా! నా వెనక నువ్వూ వస్తావనుకుంటాను"

తను జవాబివ్వలేదు.

తన మీద ఎంత భరోసానో తన జవాబు వినకుండానే వెళ్ళి పోయింది.

కానీ తన మేనమామ గుండె వైశాల్యం మీద ఆ పిల్ల పెంచుకున్న నమ్మకం చెదిరిపోయింది కాబోలు. చెదిరిపోయిన కాటుక కంటితో వచ్చి నిలదీసింది.

"నువ్వు ఎందుకు రాలేదు?"

ఆ పిల్ల తీక్షణమైన చూపులకు ఆనాడూ తట్టుకోలేకపోయాడు. ఈనాడూ తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. నీరసించి లోతుకు పోయిన ఆ కను పాపల్లో కూడా ఎంత తీక్షణత.

ఆ రోజు తనకంటే ఓ తరం చిన్నదయిన తన చెల్లెలి కూతురు వంక సూటిగా చూడలేక తల వంచుకుని గిల్టీగా అన్నాడు-

"మీ చిన్న మామయ్య బాధపడ్డాడు కదమ్మా"

"నా ప్రశ్నకు జవాబు నీ దగ్గర్నుంచి ఆదికాదు మామయ్యా నేను కోరుకునేది"

తను మాట్లాడలేదు.

"పోనీ ఈ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పు. పావని తప్పు చేసిందా?"

"................"

"అంటే- మౌనంగా వున్నావంటే నీకూ అన్పిస్తోందన్నమాట ఆ పిల్ల తప్పు చేసిందని" ఆమె గొంతులో తన అంచనా దెబ్బతిన్న భావం.

ఆ పిల్ల కళ్ళల్లో కనపడ్డ ఓటమి భావానికి బెదిరిపోయాడు. తనీ జన్మలో తన హిమబిందుని బాధపెట్టగలడా?

"పావని తప్పు చేసిందని నేనన్నానా తల్లీ"

"అయితే...."

"కుటుంబం తలెత్తుకోవద్దమ్మా"

నిజానికి తనకా భావం లేదు.

ఆ పిల్ల ఇష్టపడ్డ పిల్లాడిని పెళ్లి చేసుకుంటే కుటుంబానికేమొచ్చింది?

కానీ ఏదో జవాబు చెప్పాలి.... అనే భావంతో పాయసంలో పడ్డ ఈగలా తయారయ్యాడు.

"కుటుంబం పరువు పోయిందా? సరే ఒప్పుకుంటాను. అయితే ఆ పిల్లని వెలేస్తే మీ కుటుంబం పరువు ఇంకా పోతుందనుకుంటానే కానీ, ఎక్కువవుతుందనుకోను."

తను జవాబు చెప్పకముందే బిందు మరలా అందుకుంది. "పావనిని ఇంట్లోకి రానీకుండా ఎగ్జిబిషన్‌లో బొమ్మలా బయటపెట్టి ప్రజలకు మీరు మంచి టాపిక్ ఇచ్చారు పావని మన మధ్యే వుండుంటే నోరెత్తడానికి ఎవరూ సాహసించి వుండేవాళ్ళు కాదు. ఏమో! నాకలా అన్పిస్తోంది మామయ్యా."

తను మామూలు ప్రకారం తన చిన్నారి తల్లి వాదనకు ముగ్ధుడయ్యాడు – పదేళ్ళ హిమబిందు కూడా తనని వాదించి ఓడించేది– ఈ రోజో లెక్క !

"ఏవిటి మామయ్యా మాట్లాడవు?"

"పావని దగ్గర కెళ్ళకపోవడానికి, సాయి బాబాయి దగ్గరకెళ్ళడానికి ఏవిటి సంబంధమమ్మా?"

ఆమె నీరసపు కనుపాపల్లో కోపపు ఛాయలు- వెంటనే అందులో నిస్పృహ.

"పావని తప్పు చేసిందని ఆనాడు వెలేశారుగా మీరంతా"

అవునన్నట్లు తలూపి కొద్దిగా కళ్ళు వాల్చుకున్నాడు.

"పావని తప్పు చేసుంటే అంతకు పదింతలు తప్పు సాయిబాబాయి చేశాడు. అతన్నెందుకు వెలి వెయ్యలేదు మీరు?"

స్థాయి పెంచిన ఆమె కంఠం కీచుగా పలికింది.

తలెత్తి అర్ధం కానట్టుగా చూశాడతను.

"సాయి బాబాయి చేసిన పని నీకు తప్పుగా అనిపించలేదా మామయ్యా"

ఆ పిల్ల గొంతులో కొంత నిస్పృహయత కొంత రోషం.

సాయి చేసింది తప్పే. చెల్లెలి ఆస్థి ల్యాండ్ సీలింగ్‌లో పోతుందని తన పేరన వేస్తే దాన్ని స్వంతం చేసుకున్నాడు. చాలా ఘోరమైన నేరమే

"మాట్లాడు మామయ్యా"

"ఏం మాట్లాడను బిందూ అయినా అవన్నీ నీకెందుకు? కాసేపు పడుకోరాదూ"

"పడుకుంటాలే మామయ్యా. మొదట సాయి బాబాయ్ గురించి నీ గుండెల్లో వుండేది బయటపెట్టు."

"అతను చేసిందీ తప్పేనమ్మా" రెండు నిముషాల నిశ్శబ్దం తర్వాత అన్నాడు.

"అయితే అతన్నెందుకు వెలి వెయ్యలేదు. వాళ్ళింటి కెందుకెళ్ళావ్" తీక్షణంగా చూస్తోంది.

"రెండేళ్ళు గడిచిపోయినా పావని సుఖంగా వున్నా పావనినింకా ఎందుకు మీలోకి రానీలేదు?"

ఆమె గుండెల్లో రగిలే మంటల్లోంచి కొంత శక్తిని పెంచుకుని మెల్లిగా లేచి కూర్చుంది.

"పావని పెద్దవాళ్ళ మాట కాదని వెళ్ళిపోయింది కదమ్మా"

చురుగ్గా చూసింది హిమబిందు.

"అయితే....పావని సుఖపడ్తున్నా, పావని శాంతిగా బ్రతుకుతున్నా, మీకానందంగా పశ్చాత్తాపంగా లేదన్నమాట. మీమాట కాదన్నది కనుక ఆ పిల్ల ఇంటికి మీరు వెళ్ళరన్నమాట. ఎంతస్వార్థం మామయ్యా"

ఆ పిల్ల గొంతుక నీరసంతో కీచుబోతున్నా ఆమె కళ్ళలో మాత్రం విపరీతమైన భావ సంపద.

"అది కాదురా" అని ఏదో చెప్పబోతున్న అతన్ని వారించింది"

తను కూడా ఈ పెద్దవాళ్ళ దురాగలాలను అంతర్గతంగా సమర్థించడం లేదు కానీ వాళ్ళ మోసాలకు తన చెల్లెలి కూతురు మనోవ్యధ తెచ్చుకుంటుంటే ఆ పిల్లను అందులోనుంచి లాగే ఉద్దేశంతో వాళ్ళను సమర్థిస్తూ మరింత తప్పు చేస్తున్నాడతను.

"ఆ రోజయితే ఆ డబ్బులేని అబ్బాయితో, కులంలేని వాళ్ళతో

అడ్జస్ట్ అవలేదని మీరంతా వారించి వుంకవచ్చు. మీ ఇంటికి రావివ్వ మని హెచ్చరించి ఉండచ్చు

కానీ ఈరోజు వాళ్ళందరిలో ఒకటయిపోయి సలక్షణంగా సంసారము చేసుకుంటోందామె. అయినా మీ పట్టుదలలు పోలేదంటే మామయ్యా! మీరంటేనే నా కసహ్యం వేస్తోంది. మీ బిడ్డ సుఖం కంటే మీ మాట ముఖ్యమనుకునే మీ అందరికీ వారసురాలినయిన నేనంటే, నా జీవితమంటే రోత పుడుతోంది"

నీరసంగా పడకమీద వాలిపోయిందామె. "బిందూ! బిందూ! అలా అనకమ్మా వీళ్ళ గుండెల్లో ఆడపిల్ల మీద ఎంత ప్రేమ"

"ప్రేమా...." నవ్వింది నీరసంగా, వ్యంగ్యంగా.

"ప్రేమంటే ఇదా మామయ్యా?"

"ప్రేమంటే నా ఉద్దేశమమ్మా...."

"వద్దు మామయ్యా చెప్పొద్దు. ప్రేమంటే ఇదే అయితే.... మీరందరూ నామీద చూపిస్తున్న ప్రేమకూడా ఇదే కదూ! నేను మీమాట వినకపోతే నన్ను వెలివేస్తారు కదూ!"

"ఆవేం మాటలమ్మా?"

"పాపని- ఏ కారణంచేతయినా వాళ్ళతో అడ్జస్ట్ కాలేక వాళ్ళను వదిలేసి మీ కాళ్ళను చుట్టుకొమ్మంటే మీరప్పుడు ఆ పిల్లను ఆనందంగా అక్కున చేర్చుకుని ఆదరించి వుందురేమో! కదు మామయ్యా"

"ఇక్కడ వృద్ధుడు ఆలోచనల్లో పడ్డాడు. అతని మేధస్సుకు అందిన సత్యం అతన్నే విచలితుణ్ని చేసింది. నిజమే. ఆ పిల్ల అతన్ని వదిలేసి వచ్చుంటే వీళ్ళందరూ ఆ పిల్లమీద సానుభూతి చూపి ఒడిలో దాచుకొనుండే వాళ్ళు-

ఈ సమాజంలో ఆ పిల్లకు రెండో పెళ్ళి అంత సుళువయిన విషయము కాదు కనక ఆపిల్ల ఒంటరిగా మిగిలిపోయినా ఆ పిల్ల కన్నీళ్ళను వీళ్ళు పంచుకుంటూ సహజీవనం చేసుండేవాళ్ళు"

నిట్టూర్చాడతను.

"ఈ మనస్తత్వానికి ఏ పేరు పెట్టాలి మామయ్యా?"

అతని మనసులో కదిలిన భావాన్ని ప్రశ్నరూపంలో వదిలిందామె-

అతను మాట్లాడలేదు.

తన మేనమామను కొంతవరకు అర్థం చేసుకుంది హిమబిందు. అతనూ ఈ పెద్దమనుష్యుల్ని మానసికంగా సమర్థించడంలేదు. అయినా వాళ్ళను సమర్థిస్తున్నట్టు నటిస్తున్నాడు. ఎందుకని? వ్యక్తిత్వంలేకా? సర్దుబాటు మనస్తత్వంతోనా? లేక తనకంటూ భార్యాబిడ్డలు లేకా?

ఆలోచిస్తూ కళ్ళు మూసుకుంది హిమబిందు. సాయిబాబాయ్ గురించి, పావని గురించి క్షణం మర్చిపోయి తన తల్లి పెద్దన్న మనస్తత్వంలోకొచ్చి పడిందామె.

పెద్దమామయ్య వాళ్ళనెందు కనుసరించాలి? అసలు వాళ్ళద్వారా ఏం సుఖపడ్డాడు కనక?

మూసుకున్న ఆమె కనురెప్పల వెనగ్గా అసహనంగా కదులుతున్న కనుపాపలు.

మామయ్య పెళ్ళి చేసుకునుండాల్సింది.

బ్రహ్మచారిగా మిగిలిపోయిన అతను ఎవరితో బాగున్నా మరొకరు చూడలేరు. ఆ బాగున్నవాళ్ళకి ఆస్తి ఇచ్చేస్తాడని భయం. అందరి దురాశలమధ్య అతనికి పాపం నిజమైన స్నేహితులే లేరు. ఆరోజు మామయ్య డయబెటిక్ కోమాలో కెళ్ళినప్పుడు అతని చుట్టూ కొన్ని పదులమంది. అందరి గుండెల్లోనూ అతను బ్రతకాలనే కోరిక గాఢంగా. అతి గాఢంగా కానీ ఆ కోరిక అతను బ్రతికి కనులువిప్పి తమలో ఒకడుగా మారాలని కాదు, అతను తన ఆస్తిని ఎవరికి వ్రాశాడో, అసలు వ్రాశాడో లేదో తెలీక.

ఎంత ఘోరం-ఎంత రాక్షసత్వం!! విపరీతమైన వేదనతో ఇక కళ్ళుమూసుకోలేక తెరిచిందామె.

"ఏం రా! బలహీనంగా వుందా?"

"పెద్ద మామయ్యా!" అతన్ని అల్లుకుపోయి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

తనకంటూ జీవితంలేని ఆ వృద్ధుడు తనదని అనుకున్న హిమ బిందు వెన్ను నవరిస్తూ నిస్సహాయంగా నిల్చిపోయాడు

ఆ వృద్ధుడి గుండెల్లో తలదూర్చి సేద తీర్చుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తోంది కాని ఆమె శరీరమంతా ఏవో మంటలు శరీరం లోపంతో చీకటిలాంటి భావం. ఏదో పోగొట్టుకున్నట్టు. ఏదో చేయాల్సి చేయలేక పోయినట్టు తనకే అర్థంకాని భావపరంపరలు-మనసు విడిల్చుకున్నా వెంటాడే సందేహాలు.

అసలు సాయిబాబాయి ఎందుకలా చేసినట్లు? చెల్లెలూ తన రక్తమే. తన బిడ్డలూ తన రక్తమే. ఒక రక్తాన్ని మోసంచేసి మరో రక్తానికం దించే ఉద్దేశం అసలెందుకొస్తుంది? తనయితే జీవితాంతం ఎంత తపస్సు చేసినా ఆ పని చేయగలదా?

"పెద్దమామయ్యా! సాయిబాబాయ్ చెల్లెలి ఆస్తికొట్టేసి తనపిల్లల కిస్తున్నాడు. రేప్రొద్దున వాళ్ళు అతన్ని నిర్లక్ష్యంచేస్తే అతనికి షాక్ రామా!"

తన కంట్రోల్‌ని మించి వచ్చిన ఏడుపు ఆగాక చాలా సేపటికి అంది.

అతను ఓ పదిహేనేళ్ళ ముందుకు వెళ్ళి అక్కడ ఓ క్షణం ఆగి ఆలోచించాడు.

నిజమే పిల్లలు అతన్ని నిర్లక్ష్యంచేస్తే షాక్ సంగతి ఏమోగానీ కనీసం చెల్లెల్ని మోసం చేసినందుకయినా పశ్చాత్తాపపడ్తాడు.

అదే అన్నాడతను హిమబిందుతో.

పేలవంగా నవ్విందామె.

"నువ్వు ఊహించిందే నాకూ అన్పించింది మామయ్యా. కానీ దానివల్ల ప్రయోజనం ఏవిటి? అతను చరమదశలో పడే పశ్చాత్తాపం—అదే అంతా అయిపోయాక పడే పశ్చాత్తాపంవల్ల ఏవిటి లాభం?...."

....

"పోనీ ఇలాటి సాయిబాబాయ్‌లను చూసి ఎదిగే చిరంజీవి సాయిలన్నా మారతారంటావా మామయ్యా....ఊహుఁ మారరు. ఆ స్టేజి వాళ్ళ

కొస్తేగాని పశ్చాత్తాప పడరు. ఇది నిరంతర స్రవంతి కదూ పెద్ద మామయ్యా."

"ఏమో తల్లీ. అవన్నీ అసలు నేను ఆలోచించను. నువ్వూ ఆలోచించకు"

ఆమె పేలవంగా నవ్వింది

"ఆలోచించొద్దా? భలేవాడివే అది నా చేతిలో వుందా?

అతను మాట్లాడలేదు. ఆమె భావప్రవాహాన్ని ఎలా ఆపాలో ఆ వృద్ధుడికి తెలియడం లేదు.

"ఒకరి జీవితాల్లోనుంచి మరొకరు పాఠాలు నేర్చుకునే పనయితే ఇంత ప్రశాంతి, ఇంత అభద్రత ఎందుకుంటోంది. మనలో దొంగతనాలు చేసి జైలుకెళ్ళేవాళ్ళు వెళుతూనే వున్నారు. దొంగతనాలు చేసేవాళ్ళు ఎక్కువ అవుతూనే వున్నారు. తాగేవాళ్ళు తాగి లివర్ పాడై చచ్చిపోయేవాళ్ళు చచ్చిపోతూనే వున్నారు. త్రాగే జనాభా ఏమీ తగ్గడమే లేదు. మోసాలుచేసి పశ్చాత్తాపపడేవాళ్ళు పశ్చాత్తాపపడ్తూనే వున్నారు. మోసాలసంఖ్య పెరిగిపోతూనే వుంది...."

"బిందూ"

"మామయ్యా! మొన్న ఏమయిందో తెలుసా? మా లలిత లేదూ తనూ, వాళ్ళమ్మ వాళ్ళ నాన్నకు హాస్పిటల్‌లో అన్నంపెట్టి రిక్షాలో తిరిగొస్తుంటే ఇద్దరు రిక్షా ఆపి ఎంత రేటయినా యిస్తాం ఆ అమ్మాయి కావాలని అడిగారట. ఎంత అసహ్యం! ఇదీ భారతదేశం మామయ్యా."

"భారత దేశాన్నెందుకమ్మా అనడం? కలుపు మొక్కల్లా కొందరు అలాంటివాళ్ళు...."

"లేదు మామయ్యా కలుపు మొక్క లుండకూడదు. అసలు మామయ్యా వీళ్ళు తన భార్యనో, తల్లినో, చెల్లనో ఎవరయినా ఇలా అడిగితే సహించగలరా? ఆ క్షణాన్ని ఒక్కసారి ఊహిస్తే-ఒళ్ళంతా జలదరించే ఆ దృశ్యాన్ని ఊహిస్తే ఇలా ఓ ఆడపిల్లని అడిగే నైచ్యానికి దిగజారగలరా?"

ఆమె కళ్ళు మూసుకుంది.

హఠాత్తుగా, మౌనంగా అలసిపోయి పక్కమీద పొర్లుతున్న బిందు వంక జాలిగా చూశాడతను.

ఎలా? ఎలా? ఈ అమ్మాయిని మార్చడం? కిటికీ కవతలకు చూసాడు.

ఎలక్షన్లకు కట్టిన కాగితాల తోరణాలు గాలికి రెపరెప లాడుతున్నాయి.

మెంటల్ హెల్త్ సెంటర్‌లో అడ్మిట్ అయి విపరీతమయిన డిప్రెషన్‌లో వున్నప్పుడు ఓటు వేయాలని తన బలహీనతను జయించి ఒరోజు పర్మిషన్ మీద డిశ్చార్జ్ చేయించుకుని వచ్చి తెలుగు దేశానికి ఓటు వేసి వెళ్ళింది ఆ పిచ్చితల్లి.

"ఎందుకమ్మా నీకా శ్రమా?" అంటే....

శ్రమ ఏమిటి మామయ్యా. కొత్త ప్రభుత్వం వస్తే అయినా ఈ అరాచకాలు తగ్గుతాయేమో! ఈరోజు వేసిన రోడ్డు రేపు రేగిపోకుండా మంచిరోడ్లు వేటుస్తాయేమో!

"పిచ్చితల్లీ! ప్రభుత్వం మారినంత మాత్రాన అన్నీ మారిపోతాయా?"

"ఏమో! మారొచ్చు. నాకు కొంత ఆశుంది. కాంట్రాక్టర్స్ మరీ దురాశకు పోతున్నారు కంట్రోల్ చేసే పైవాళ్ళు లేక."

"పైవాళ్ళా! వాళ్ళు తినకపోతే చాలు. చిన్న కాంట్రాక్టర్స్‌కి పెద్దగా మిగలదమ్మా.

అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్‌కి త్రీ పర్సెంట్. జూనియర్ ఇంజనీర్‌కి ఫైవ్ పర్సెంట్. వర్క్ ఇన్‌స్పెక్టర్‌కి టెన్ పర్సెంట్. ఇంక మిగిలేదెంత వీళ్ళకి?

పైగా పోటీ జాస్తయినప్పుడు లెస్‌కు పాడుకుంటారు–దాంతో తనకు కొంత మిగుల్చుకోవడంతో రోడ్డుకేమీ మిగల్చడం లేదు వాళ్ళు."

"మామయ్యా—పోనీ వాళ్ళకు పర్సంటేజ్ పెంచితే ఇంజనీర్లు చెయ్యి చాపకపోతే బాగా వేస్తారంటారా?"

"వేయొచ్చు. తమిళనాడులో రోడ్స్ బాగున్నాయి కదా!"

కాసేపు ఆలోచిస్తూ వుండిపోయింది బిందు.

"ఏమ్మా! ప్రభుత్వానికి రిప్రజెంట్ చేస్తావా?" నవ్వాడతను.

ఆమె కూడా నవ్వింది. కానీ ఆమె గుండెలు నవ్వలేదని అతనికి తెలుసు.

ఆరోజు హిమబిందు మనసు కదిలిస్తూ మరో సంఘటన జరిగింది. అది ఇంచుమించు రోజూ జరిగేదే కాని అది ఆమె దృష్టిలో చాలా నేరమయిపోయింది.

అది టు టైర్ కంపార్టుమెంటు. మానసికంగా, శారీరకంగా బలహీనంగా వున్న బిందు కూర్చోవడానికి చాలా శక్తిని కూడదీసుకుంటోంది.

కండక్టర్ చెకింగ్ కొచ్చాడు.

"ఆరు రూపాయలివ్వండి."

తను విస్తుబోయాడు.

"సిట్టింగ్‌కి ఒక్క రూపాయే కదా!"

"పర్వాలేదు బెర్త్ వాడుకోండి"

ఒక్క క్షణం ఆలోచించాడు. పది రూపాయలు బెర్త్ మూడు రూపాయల కిస్తున్నాడు. ఆ కొరవ రూపాయలు జేబిలో వేసుకుంటాడు. పోనీలే అతనూ బాగుపడతాడు. కూర్చోలేక అవస్థపడుతోంది.

బిందు కాసేపు నడుం వాలుస్తుంది. తనే బిందు కొరకు ఒక బెర్త్ కావాలని అడగాలనుకుంటూ వున్నాడు.

ఆరు రూపాయలు కండక్టర్ చేతిలో పోసి వచ్చి ఆ ఘనకార్యం కాస్త చెల్లెలి కూతురికి చెప్పేసాడు.

తనకిప్పటికీ కన్పిస్తుంది. ఆరోజు బిందు తల్లి కళ్ళల్లో ఎర్రజీర.

"మీవల్లే మామయ్యా! వాళ్ళ తప్పేంలేదు. మీవల్లే వాళ్ళు లంచ గొండి లవుతున్నారు."

ఆరోజు ఎంత బ్రతిమిలాడినా పిచ్చి తల్లి నడుం వాల్చనే లేదు. తను మాత్రం నాలుగు రూపాయలు నష్టపోయాడు.

ఉలిక్కిపడ్డాడతను.

రెపరెపలాడే ఎలక్షన్ల రంగు కాగితాల మీదనుంచి ఎంత వెనక్కు వెళ్ళాడతను!

ఇటు తిరిగిన అతనిలో సందేహం—

బిందు ప్రక్కలు ఎగరేస్తోంది. దిండులో తల పూర్తిగా దూర్చేసి విపరీతమయిన మానసిక వేదనకు గురి అవుతున్న సూచనగా తలాడి స్తోంది.

"బిందూ!"

ఆ వృద్ధుడికి అర్థమైంది. మరలా బిందు డిప్రెషన్‌లోకి జారు కుంటోంది.

ఆమెను బలవంతంగా తన ఒడిలోకి లాక్కున్నాడు. ఆమె వున్నట్లుండి బరస్టు అయింది.

ఆమె కన్నీళ్ళతో అతని పంచె తడిసిపోతూనే వుంది.

బిందూ!

…………

బిందూ!!

…………

తల్లీ బిందూ!!!

ఆమె కళ్ళెత్తి చూసింది. కళ్ళు నిండిన కన్నీళ్ళు చంపలమీదుగా జారిపోయాయి.

"తల్లీ! నిన్ను నేనిలా చూడలేనమ్మా. ఆ పెయ్ తల్లీ-ఏడ్చి నన్నీవయసులో బాధ పెట్టకమ్మా."

అతని కళ్ళల్లో కూడా తడి. ఆమె కళ్ళు తుడుచుకుంది. తల విదిలించింది. అయిదు నిముషాల తర్వాత మెల్లగా నవ్వింది.

ఆ నవ్వు-ఎవరో నవ్వమంటే నవ్వినట్టు, నవ్వకపోతే వీలులేనట్టు భరించలేనట్టుగా.....దయనీయంగా....

"బిందూ! అలా కాదు. అలా కాదు తల్లీ మనస్ఫూర్తిగా నవ్వు."

ఈసారి కాస్త శబ్దం చేస్తూ నవ్వింది హిమబిందు.

"పెద్ద మామయ్య! నాకూ నవ్వాలనే వుంది కానీ, ఇప్పుడు కాదు. పావనిలాటి వాళ్ళను మీరంతా సమర్ధించే రోజు ఒకరి సమాధుల మీద వాళ్ళ పునాదుల్ని తవ్వుకునే సాయిబాబాయి లాటి వాళ్ళను మీ పరిధి నుంచి బహిష్కరించిన రోజు ఆడపిల్ల అర్థరాత్రి నిర్భయంగా నడచి వెళ్ళగలిగిన రోజు—

ఆరోజు వస్తే నేను చనిపోకముందే అలాటి రోజు నాకు ఎదురు పడితే-నా మనసు పరవశించి ప్రతిధ్వనించేలా నీ గుండె విచ్చుకునేలా నవ్వాలనుంది మామయ్యా."

ఆమె మరలా వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. గుండెలు పగిలేలా ఏడుస్తోంది.

నిరాయుధుడిలా, నిస్సహాయుడిగా, వెర్రిగా జాలిగా చూస్తున్నాడు బిందువంక అతను.

*